

WSPOMNIENIA

Danuta Maria Poprawa – Szełowa (1931–2025)

Danuta Poprawa urodziła się 24.12.1931 r. w Sanoku, gdzie ukończyła szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. W 1951 r. rozpoczęła studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po likwidacji studiów geologicznych na UJ kontynuowała naukę na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, gdzie w 1956 r. otrzymała dyplom magistra geologii na podstawie pracy *Budowa geologiczna okolic Zatuża*, napisanej pod kierunkiem prof. Mariana Książkiewicza.

Z Instytutem Geologicznym związała się bezpośrednio po ukończeniu studiów, w 1956 r., i rozpoczęła pracę w Karpackiej Stacji Terenowej Instytutu Geologicznego w Krakowie. Według opinii prof. M. Książkiewicza: *bardzo zdolna, sumienna, zapowiada się na bardzo dobrego pracownika naukowego.*

Danuta Poprawa w pierwszym roku pracy była zatrudniona na stanowisku asystenta, następnie starszego asystenta, a od 1963 r. – adiunkta. W początkowych latach pracy (1957–1959) wykonała 9 opracowań samodzielnych lub przy współpracy z L. Koszarskim oraz W. Nowakiem. Obejmowały one różne obszary Karpat i zapadliska przedkarpackiego. Do samodzielnych opracowań należy zaliczyć m.in. *Mapę geologiczną okolic Pszczyny*. Pierwsze prace i mapy geologiczne Danuty Poprawy były związane z arkuszami: Wojnicz, Kęty, Pszczyna, Lesko, dla których prowadziła wiercenia badawcze mające na celu rozpoznanie utworów czwartorzędowych.

Od lat 60. ub.w. jej zainteresowania zawodowe dotyczyły problematyki hydrogeologicznej Karpat i Przedgórze, a w szczególności zagadnień związanych z występowaniem wód mineralnych i termalnych. Prowadziła badania terenowe, opracowywała projekty badań, nadzorowała wiercenia dla wielu otworów, m.in.: Polańczyk IG 2, Hruby Regiel IG 2, Siwa Woda IG 1, Poręba Wielka IG 1, Rabka IG 1, Bańska IG 1, Rudawka Rymanowska IG 1, Jaworze IG 1 i IG 2, Skocznia IG 1, Nowy Targ IG 1, Bykowce IG 1 i wiele innych. Dokumentowała zasoby wód mineralnych dla uzdrowisk oraz wód termalnych na Podhalu dla celów grzewczych. Jej prace doprowadziły do odkrycia i udokumentowania zasobów mineralnych wód termalnych w Porębie Wielkiej, wód mineralnych w rejonie Rabki i Polańczyka oraz wód szczawianowych w okolicach Baliogrodu. Była współautorką monograficznego opracowania zasobów wód podziemnych w Karpatach, katalogu osuwisk karpackich dla województwa krakowskiego i katowickiego, *Przeładowej Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:300 000, ark. Nowy Sącz*, dokumentacji pod elektrownie szczytowo-pompowej *Rożnów II* oraz autorką *Mapy geologiczno-inżynierskiej 1 : 50 000, ark. Męcina*.

W 1971 r. obroniła pracę doktorską pt. *Hydrogeologia przedpola fałdów dukielskich między Oslawą a Wetliną (ze szczególnym uwzględnieniem wód zmineralizowanych)*, której promotorem był prof. dr hab. Andrzej Michalik, a Rada Naukowa Instytutu Geologicznego nadała jej stopień doktora nauk przyrodniczych.

Kierownictwo instytutu dostrzegło imponujący potencjał naukowy i talent organizacyjny dr Danuty Poprawy, powierzając jej kolejne funkcje kierownicze. Podczas pracy w Oddziale Karpackim IG dr D. Poprawa – Szełowa, przeszła wszystkie szczeble kariery zawodowej. Od 1972 r., po prof. A. Michaliku, kierowała Pracownią Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej, a w latach 1973–1976 była zastępcą kierownika Oddziału Karpackiego w zakresie hydrogeologii i geologii-inżynierskiej, surowców skalnych, zdjęć geologicznych oraz administracji i dyscypliny pracy. W okresie 1977–1982 była kierownikiem Zakładu Geologii Złóż i Surowców Mineralnych Karpat w OK IG. Kolejne lata okazały się jednymi z najważniejszych w karierze zawodowej Danuty Poprawy. W latach 1978–1979 i 1982–1987 pełniła funkcję kierownika Oddziału Karpackiego, a w latach 1987–2002 – dyrektora. W instytucie pracowała do 31 grudnia 2003 r. W czasie pełnienia funkcji dyrektora zorganizowała nieformalny zespół dyrektorów oddziałów zamiejscowych, któremu przewodniczyła. Wówczas zespół „zjednoczonych oddziałów zamiejscowych” miał duży wpływ na dyrekcję w Warszawie w zakresie nominacji i planów robót badawczych, na politykę kadrową i podział zleceń, co miało znacząco oddziaływać na rozwój placówek zamiejscowych. Był to bardzo dobry czas dla oddziałów.

Docent D. Poprawa była gorącą orędowniczką współpracy geologów polskich i słowackich. Dzięki osobistemu zaangażowaniu współpraca ta trwała ponad 40 lat, a jej efektem był m.in. opracowany w latach 1988–1989 *Geological Atlas of the Western Outer Carpathians and Their Foreland*, którego była zarówno koordynatorem, jak i współredaktorem ze strony polskiej.

W ostatnich latach pracy zajmowała się problematyką ochrony przyrody nieożywionej. Położyła również duże zasługi dla poznania zagrożeń naturalnych w rejonach górskich wywołanych przez zjawiska geodynamiczne.

Była aktywną organizatorką życia naukowego – współorganizowała międzynarodowe kongresy Asocjacji Kar-

packo-Bałkańskiej, zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego, konferencje hydrogeologiczne oraz sesje naukowe poświęcone geologii i hydrogeologii Karpat. W dorobku naukowym dr Danuty Poprawy znajduje się ponad 50 publikacji oraz ok. 190 opracowań archiwalnych, w tym projekty badań, dokumentacje zasobowe, ekspertyzy, opinie i referaty. Jest autorem lub współautorem map hydrogeologicznych obejmujących obszar Karpat w skali 1 : 300 000 i 1 : 400 000 oraz redaktorem arkuszy map hydrogeologicznych w skali 1 : 200 000 i 1 : 50 000. Na szczególną uwagę zasługuje Jej udział w projektowaniu prac wiertniczych i dokumentowaniu zasobów wód termalnych stwierdzonych w otworze badawczym Bańska IG 1, który dał podstawę do utworzenia zakładu geotermalnego na Podhalu. Wody termalne uzyskane z tego otworu zostały zastosowane po raz pierwszy do celów grzewczych właśnie na Podhalu. We wszystkich otworach wykonanych na podstawie Jej projektów uzyskano pozytywne rezultaty hydrogeologiczne.

Za swoją działalność została uhonorowana wieloma odznaczeniami, w tym: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Srebrną Odznaką *Zasłużony dla Polskiej Geologii* oraz Złotą Odznaką Państwowego Instytutu Geologicznego, Złotą Odznaką *Zasłużony dla Górnictwa RP*, Złotym Medalem za współpracę między Słowacją i Polską oraz Medalem Cyryła Purkyně za współpracę między Czechosłowacją i Polską. Przyznano jej również stopień górniczy dyrektora górniczego I stopnia.

Od 1952 r. była członkiem Polskiego Towarzystwa Geologicznego, w latach 1979–1999 przewodniczącą Oddziału Krakowskiego PTGeol, a od 1977 r. jego członkiem honorowym oraz wieloletnim członkiem zarządu głównego. W czasach Jej wieloletniej prezesury w Oddziale Krakowskim PTGeol odbywały się regularne odczyty naukowe – w poniedziałki w budynku przy ul. Oleandry, oraz dwa razy w roku (jesienią i wiosną) wycieczki terenowe dotyczące aktualnych problemów, z którymi spotykali się w swojej pracy geolodzy. W tym okresie Oddział Krakowski PTGeol był jednym z najbardziej prężnych i najlepiej działających oddziałów w Polsce. Danuta Poprawa była współorganizatorem pięciu zjazdów Polskiego Towarzystwa Geologicznego oraz organizatorką 67. zjazdu w Szczarku.

W Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej była przedstawicielem krajowym w Komisji Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej. Była również członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego, a także Asocjacji Hydrogeologów Słowacji.

Oddział Karpacki był dla Niej jednym z najważniejszych miejsc w życiu. To był Jej oddział!! W stosunku do pracowników była wymagająca, czasem bardzo wymagająca, ale równocześnie stawała w ich obronie nawet wtedy, gdy nie do końca było to uzasadnione i racjonalne. Za czasów doc. Poprawy obroniło się kilku doktorów, były także habilitacje. Niektórzy z obecnych pracowników zostali przez Nią przyjęci do pracy. Miała dobre relacje i kontakty z kadrą profesorską z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczo-Hutniczej jako dyrektor oddziału i będąc już na emeryturze. Niejednokrotnie spotkaliśmy się z Panią Docent gdy była już na emeryturze przy okazji okolicznościowych spotkań w Oddziale Karpackim. Jej pierwsze pytanie brzmiało zawsze: *Co w instytucie?* Interesowała się wykonywanymi przez oddział aktualnie pracami,

karierami zawodowymi pracowników, pamiętała nas wszystkich. Pytała także o nasze rodziny, dzieci. Może dla niektórych z nas było to zaskakujące, ale była osobą z dużym poczuciem humoru. I taką *Szefową* mamy nadzieję zapamiętać.

Zmarła 15 maja 2025 r. Spoczęła na niewielkim cmentarzu parafialnym na Białym Prądniku w północnej części Krakowa.

Bibliografia ważniejszych prac

- KOSZARSKI L., POPRAWA D. 1961 – Możliwość występowania ropy naftowej i gazu ziemnego w północnej strefie płaszczowiny śląskiej, między Gromnikiem a Tuchowem. Biuletyn Instytutu Geologicznego, 154.
- MICHALIK A., POPRAWA D. 1966 – Objasnienia do Przeglądowej Mapy Hydrogeologicznej Polski 1 : 300 000, ark. Nowy Sącz. Centralne Archiwum Geologiczne Państwowego Instytutu Geologicznego, nr kat. 85/62, Warszawa.
- NOWAK W., POPRAWA D. 1966 – Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski /rejon Karpat i Przedgórze/ w skali 1 : 50 000, ark. Kęty. Instytut Geologiczny, Warszawa.
- POPRAWA D. 1966 – Objasnienia do Szczegółowej mapy geologiczno-inżynierskiej 1 : 50 000, ark. Męcina (Rożnów). Centralne Archiwum Geologiczne Państwowego Instytutu Geologicznego, nr kat. 5031/67, Warszawa.
- MICHALIK A., POPRAWA D. 1970 – Przeglądowa mapa hydrogeologiczna Polski 1 : 300 000, wyd. A, B, ark. Nowy Sącz. Instytut Geologiczny, Warszawa.
- POPRAWA D., WITEK K., WÓJCIK A. 1974 – Charakterystyka geologiczno-inżynierska projektowanej elektrowni szczytowo-pompowej Rożnów II. Centralne Archiwum Geologiczne Państwowego Instytutu Geologicznego, nr inw. 717/2023, Warszawa.
- POPRAWA D., OSZCZYPKO N. 1979 – Mapa hydrogeologiczna Karpat Polskich 1 : 400 000. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- POPRAWA D., SOKOŁOWSKI J. 1981 – Dokumentacja geologiczna otworu badawczego Bańska IG-1 i zasobów wód stwierdzonych w tym otworze. Centralne Archiwum Geologiczne Państwowego Instytutu Geologicznego, nr inw. 13902, Warszawa.
- POPRAWA D. (red.), 1985 – Carpatho-Balkan Geological Association 13 Congress, Cracow, Poland, 1985. Problems of Quaternary geology, mineral waters and engineering – geology in the Polish Carpathians: Guide to excursion 5. Kraków, AGH.
- BIRKENMAJER K., DANUTA P. (red.) 1986 – Pieniński Pas Skalkowy, 18–20 września 1986 r. [W:] Birkenmajer K. (red.), Przewodnik LVII Zjazdu PTG. Instytut Geologiczny.
- POPRAWA D., NEMČOK J. (red) 1988–1989 – Geological Atlas of the Western Outer Carpathians and their foreland 1 : 500 000. PIG, GUDS, Bratislava, UUG, Praha. Wydawnictwa Geologiczne.
- POPRAWA D. (red.) 1989 – Objasnienia do mapy hydrogeologicznej Polski 1 : 200 000, ark. Jasło. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- PAUL Z., POPRAWA D. 1992 – Budowa geologiczna płaszczowiny magurskiej w strefie przypienińskiej w świetle wyników badań uzyskanych z wiercenia Nowy Targ PIG 1. Przegląd Geologiczny, 40 (7): 404–409.
- POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W., MARCIENIEC P. 1995 – Dokumentacyjne stanowiska geologiczne Karpat i ich ochrona. Przegląd Geologiczny, 43 (6): 448–452.
- CHOWANIEC J., POPRAWA D., WITEK K. 1996 – Kotlina Orawsko-Nowotarska jako perspektywiczny zbiornik wód zwykłych w deficytowym rejonie Karpat. Przegląd Geologiczny, 44 (1): 61–64.
- GUCWA I., POPRAWA D. 1996 – Dystrybucja mikroelementów i bituminów w skałach fliszowych polskiej części Karpat. Przegląd Geologiczny, 44 (5): 502–508.
- POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W. (red.) 1996 – Przewodnik Zjazdu PTG 67. Beskid Zachodnie – nowe spojrzenie na budowę geologiczną i surowce mineralne. 6–9 czerwiec 1996 r., Kraków.
- CHOWANIEC J., DŁUGOSZ P., DROZDOWSKI B., NAGY S., POPRAWA D., WITCZAK S., WITEK K. 1997 – Dokumentacja hydrogeologiczna zasobów wód termalnych niecki podhalańskiej. Centralne Archiwum Geologiczne Państwowego Instytutu Geologicznego, nr inw. 594/98, Warszawa.
- POPRAWA D., WÓJCIK A. 1997 – Budowa geologiczna Karpat w świetle Mapy geologicznej Polski. 1 : 200 000. Przegląd Geologiczny, 45 (11): 1169–1178.
- ALEXANDROWICZ Z., POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W. 1998 – The regional network of geosites in the Polish Carpathians. Przegląd Geologiczny, 46 (8/2): 775–781.

- BAK B., POPRAWA D., RADWANIEK-BAK B. 1998 – Mineral resources of the Polish Carpathians and the Carpathian Foredeep and their economic utilisation. *Przegląd Geologiczny*, 46 (8/2): 781–787.
- CHOWANIEC J., POPRAWA D. 1998 – Thermal waters of the Polish part of the Carpathians. *Przegląd Geologiczny*, 46 (8/2): 770–774.
- POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W. 1998 – Ochrona geologicznych stanowisk dokumentacyjnych w Karpatach. [W:] Kozłowski S. (red.), *Ochrona litosfery*. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa: 43–47.
- POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W., DZIEPAK P., KOPCIEWSKI R., MROZEK T., NESCIERUK P., ZIMNAL Z. 1998 – Geologiczne skutki powodzi 1997 na przykładzie osuwisk województwa nowosądeckiego. [W:] *Powódź w dorzeczu górnej Wisły w lipcu 1997 roku*. Konferencja naukowa, 7–9 maja 1998, Kraków. Wydaw. Oddz. PAN Kraków: 119–131.
- POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W., MROZEK T. 1998 – Osuwiska. *Przegląd Techniczny*, 15.
- ALEXANDROWICZ Z., POPRAWA D. (red.) 2000 – Ochrona georóżnorodności w Polskich Karpatach: z Mapą chronionych i proponowanych do ochrony obszarów i obiektów przyrody nieożywionej 1 : 400 000. Ministerstwo Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.
- CHOWANIEC J., POPRAWA D., WITEK K. 2001 – Występowanie wód termalnych w polskiej części Karpat. *Przegląd Geologiczny*, 49 (8): 734–742.
- POPRAWA D., RĄCZKOWSKI W. 2003 – Osuwiska Karpat. *Przegląd Geologiczny*, 51 (8): 685–692.
- POPRAWA D. 2004 – Oddział Karpacki im. M. Książkiewicza w Krakowie. *Biuletyn Instytutu Geologicznego*, 410: 73–77.

Antoni Wójcik, Małgorzata Garecka